

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. ΙΒ'.

Περὶ τῆς Περιχρῆς τῶν διαφορῶν
Μερῶν τῆς Γῆς,

1. Ἡ Γήϊνη Σφαῖρα (τῆς ὁποίας τὴν ὑπωτύπωσιν ἐν περὶ τῆς Σφαιραῖς, καὶ ἐν Πίναξιν ἐπιπέδοις, καὶ Χάρταις γινομένῳ, ὡς ἐν σιωτόμῳ ἀνωτέρῳ εἶπαμεν) φανερόν ἐστίν, ὅτι συνίσταται ἐκ δύο βαρέων Στοιχείων, τοῦ ὕδατος δηλαδή, καὶ τῆς Γῆς, τὰ ὅποια συνεχόμενα ὑπὸ ἀλλήλων καὶ διαφορῶς συναπτόμενα, Μέρη ἀποτελεῖσι, τόσον τῆς Γῆς, ὅσον καὶ τοῦ ὕδατος, διαφορῶν χημάτων. Διότι ἀγκυρά καὶ ἡ Γῆ ὀλοσρόγγυλος ἐν ἀρχῇ γέγονε, καὶ Σφαιρικῆ, πανταχῶς κεκαλυμμένη ὑπὸ τῆς Ἀβύσσου, ἀλλὰ πανυῶ ποικίλως ἐχίδη ὑπὸ τῶν φερομένων ὕδατων, ὡς εἴρηται ἐν Κεφαλαίῳ, Β'. καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῶν διαφορῶς ἐχηματισμένων Μερῶν τῆς Γῆς, διάφορα Μέρη καὶ τῆς Θαλάσσης γίνονται, ὡς ἐν τῷ ἐξῆς Κεφαλαίῳ ρηθῆσεται. Ἐπὶ τῷ παρόντος δὲ λέγομεν μόνον ἐκεῖνα, ὅπερ ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γῆν, τὰ ὅποια διαίρεται εἰς Σπερεῖς ἢτοι Ἰνσουλῶν, εἰς Νήσους, Χερσονήσους, Σκόπελα, Ἰσθμῶν, Ἀκρωτήρια, καὶ τὰ ὅμοια.

2. Σπερεῖς λοιπὸν, (καθὼς σιωπῶμεν νὰ λέγομεν) εἶναι εἷς μεγάλο μέρος τῆς γῆς, τὸ ὅποιον δὲν τέμνεται ὑπὸ τῶν ὕδατων, καὶ τέσσαρα εἶναι δύο μόνον μέρη, ὁ παλαιὸς δηλαδή Κόσμος, καὶ ὁ νέος, ἢτοι ἡ Ἀμερικῆ. Ταύτης τῆς σπερεῖς, τὸ μὲν ἐστὶ χαῦνον, καὶ καλεῖται Βῶλος, τὸ δὲ σπερεῖον, καὶ καλεῖται Δίψος. ὅς τις διαίρεται εἰς κοινὸν Δίψον, καὶ λέγεται ἀρσενικῶς, καὶ εἰς πολύτιμον, καὶ προφέρεται θηλυκῶς.

3. Νῆσος εἶναι εἷς μέρος τῆς Γῆς, κύκλωθεν περιζωσμένον ὑπὸ τῶν ὕδατων, οἷον ἡ Βρετανία, ἡ Σικελία, ἡ Κύρος, ἡ Ρόδος, καὶ αἱ λοιπαί.

4. Χερ-

4. Χερσόνησος είναι εἷς μέρος, τῆς Γῆς, περιεχόμενον ὑπὸ τῶν Ἰσθμῶν, ἔξω ὑπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον λέγεται Ἰσθμὸς, διὰ τὰ ὁποῖα ἡ Χερσόνησος συνεχίζεται μετὰ τὴν σερραῖ, οἷον ἡ Πελοπόννησος, ἡ Ταυρικὴ Χερσόνησος, καὶ αἱ λοιπαί.

5. Σκόπελος, καὶ Σκόπελον εἶναι Νῆσος μικρὰ, ἔρημος ἀνθρώπων, καὶ ἀδελφίτος, διὰ τὸ τὸ τραχὺ αὐτῆ, καὶ πετρώδες· πολλὰ ἐν τῇ θαλάσῃ ὄρισκόμενα τοιαῦτα.

6. Ἰσθμὸς εἶναι ἓνα στενὸν μέρος τῆς Γῆς, περιεχόμενον ἐκατέρωθεν ὑπὸ θαλασσῶν, ἀντικειμένως ἔχων τῆ πορθμῶ, διὰ τῶ ὁποῖα μέρος συνδέεται ἡ Χερσόνησος μετὰ τὴν σερραῖ τὴν λοιπὴν. Τοιαῦτοι Ἰσθμοὶ εἶναι πολλοὶ, πρῶτος τῆς Πελοποννήσου, ὁ ὁποῖος καὶ Κορινθιακὸς λέγεται· αὐτὸς συνδέει τὴν Πελοπόννησον μετὰ τὴν Βοιωτίαν, ἐκτεινόμενος 40. στάδια κατὰ τὸ πλάτος, μεταξύ τῆ Κορινθιακῆς κόλπου πρὸς Δυσμὰς καὶ τῆ Σαρωνικῆ πρὸς Ἀνατολὰς· β'. τῆς Θρακικῆς Χερσοννήσου, μεταξύ τῆς Καρδίας, ἢ τοῦ τῆς Λυσιμαχίας, καὶ τῆ Μακροτείχε, ἐκτεινόμενος κατὰ τὸ πλάτος, ἐκάτερος δὲ τῶν, Ἑξαμίλιον καλεῖται. γ'. τῆς Αἰγύπτου, μεταξύ τῆς Μεσογείας Θαλάσσης, ὅπου εἶναι τὸ Πηλῆσιον, καὶ τοῦ Ἀραβικῆς κόλπου, ὅπου τίθεται ἡ Πόλις τῆς Ἡρώων, Ράχη τῆς Ἀραβίας ὑπὸ τῆ Πτολεμαίε ρηθεῖς, καὶ κοινῶς λεγόμενος Σερ, κατὰ τὸ πλάτος 300. στάδια ὀξαπλέμενος, κατὰ τὸν Πλάταρχον, καὶ κατὰ τὸν Πλίνιον 125. μίλια· μετὰ τοῦτον συνδέεται ἡ Αἰγυπτὸς μετὰ τὴν Παλαισίην, καὶ μετὰ τὴν Πετραίαν Ἀραβίαν· δ'. τῆς Ταυρικῆς χερσοννήσου, διὰ τὰ ὁποῖα ἐνῆται ἡ Ταυρικὴ τῆς Σαρματίας μετὰ τὴν σερραῖ, εἰς αὐτὴν εἶναι αἱ Τάφραι Πόλις, ἢ τοῦ Περικάπ, πλατὺς κατὰ τὸ Ἑσνοφῶντα 37. σταδίων, λέγεται κοινῶς Τζεκαλά· ε'. ὁ Ἀκαθαῖος ἐν τῇ Μακεδονίᾳ, δι' ἐνῆται ὁ Ἄθων τὸ ὄρος μετὰ τὴν σερραῖ, τμηθεῖς ὑπὸ τῆ Ξέρχε, κατὰ τὸν Ἡρόδοτον· ς'. τῆς Ἰταλίας, μεταξύ τῆ Σκυλήτε Κόλπου, καὶ τῆ Ἰπποναῖα, μα-

μακρὺς κατὰ τὸν Ἀριστοτέλ. ἐν διαστήματι ἡμέρας μισῆς ἢ κατὰ τὸν Στράβ. 111. στάδια, κατὰ τὸν Πλίνιον 20. Μίλια, κατὰ δὲ τὸν Σαλίνον, ἢ ἀληθέστερον 40. Μίλια. ζ. τῆς Ἀσίας, μεταξύ τῆ Ταρσῦ, ἢ τῆς Ἀμισοῦ, πλατὺς κατὰ τὸν Στράβ. τὸ ὀλιγώτερον 1500. στάδια. ἢ τῆς Ἑλλάδος, μεταξύ τῆ Κρυσαίας Κόλπης, ἢ τῆ Οἰταίας, ὅπως εἶναι αἱ Θερμοπύλαι, πλατὺς κατὰ τὸν Στράβ. 508. στάδια, ἢ τὰ λοιπὰ.

7. Πολλοὶ ἐδοκίμασαν ὑπὸ τὰς παλαιὰς Βασιλεῖς, νὰ κόψωσι τινὰς ὑπὸ ἐπιπέδου τὰς Ἰσθμῶς, πόσον Ἕλληνες, ὅσον ἢ Ῥωμαῖοι, αἰσὰν ὁ Νέρων καὶ ἄλλοι τὸν Κορινθιακόν, ἢ οἱ Αἰγύπτιοι τὸν Ἀραβικόν, ἢ ἄλλοι, ἀλλ' ὡς ἀδυνατόν, τὴν ἀφῆσαν ἀτελείᾳς ἢ ἐκ τοῦ ἐν Παραμῖα ἐπεκράτησε νὰ λέγεται ἐπὶ τῶν ἀδυνατόν: Σκάπτειν Ἰσθμὸν ἴσως ἢ διὰ τὰ μεγάλα ἔξοδα, ἢ ὅτι ἐφοβήθησαν, μήπως ἢ ἡ μία θάλασσα εἶναι ὑψηλότερα τῆς ἄλλης, ἢ τῆ Ἰσθμῶς τμηθέντος, ἢ θελε συμβῆ καταποντισμός εἰς τὴν πέρην ἐκείνων τόπων. ἢ ὅτι ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ἔβαλεν ὄρεα εἰς τὰ ὕδατα. Ὁρειὸν ἔθε, ὃ ἔπαρελδύσονται: ἢ τὰ λοιπὰ. ἢ Μέχει τὰ ἐλδύση, ἢ ἐχ ὑπερβήση ἢ τὰ ἐξῆς, καθὰ αὐτὸς ἀπ' ἀρχῆς θελήσας ἐθέσπισε τὴν ὁποῖαν ὄρεα, οἱ ἀνθρώποι πρέπει νὰ μὴ ὑπερβαίνω, ἢ ἄλλως πως.

8. Ἐπαρακινήθησαν οἱ ἀνθρώποι νὰ δοκιμάσωσι τὸ τὸ ἀποτέλεσμα ὑπὸ τῆς Φύσεως, ἔσονται ἢ νὰ πισδύσωσιν, ὅτι ποτὲ ἢ Σικελία, νὰ μὴ ἦτον Νῆσος, ἀλλὰ συνεχῆς μετὰ τὸν Ἀγρόν τῆ Βριντίων, ὑστερον δὲ νὰ ἐκόπη ὑπὸ τῶν ὑδάτων τὰ Τυρρηνία, ἢ Ἀδριατικὰ πελάγης, ἢ νὰ ἔγινε Νῆσος ὁμοίως νὰ ἐξεχωρίθη ἢ ἡ Κύπρος τῆς Συρίας, ἢ Ἐύβοια τῆς Βοιωτίας, ἢ Ἀταλαύτη ἢ ἡ Μάκεις τῆς Εὐβοίας, τὸ Βοασορικόν τῆς Βιθυνίας, ἢ Λοκωσία τῆς Ἀκρωτείων τῶν Σειρηνῶν, ἢ τὰ λοιπὰ ὡς μετὰ τὸ παράδειγμα τῆς Φύσεως, παρεκινήθησαν νὰ ἐνώσωσι τὰς διεσπασθὰς θάλασσας, ἀφαιρῶντες τὰ κωλύοντα, εἰς ὀχολώτερον

τέραν χρήσιν τῶν πραγμάτων· κατὰ τῶτον τὸν τρόπον λέγεται, τὰ ἔκαστα ὁ Ἡρακλῆς τὸν Γαδιτυρὸν Πορθμὸν ὄθου καὶ παρ' αὐτῆ, Ἡράκλειος ἐκλήθη· τὸ ὁποῖον ψεῦδος εἶναι, καὶ ὄχι ἀλήθεια· ὁμοίως λέγεται τὸν Σέσριν τὸν βασιλέα τῆς Αἰγύπτου, καὶ μετ' αὐτὸν τὸν Ψαμμήτιχον, καὶ τελευταῖον τὸς Πτολεμαῖος, τὰ ἕκαμον Χαυδάκιον, ἀπὸ τῆ Νείλου μέχρι τῆ Ἀραβικῆς Κόλπου, μήπως καὶ εὐώσεν τὴν Μεσόγειον Θάλασσαν μετὰ τὴν Ἀραβικὴν ὡσαύτως ἠθέλησε καὶ ὁ Σέλευκος ὁ Νικαῦρ τὰ εὐώσῃ τὸν Εὐξείνου Πόντον, μετὰ τὴν Κασπίαν Θάλασσαν· ὁ Νέρων τὰ κάμη τὴν Πελοπόννησον Νῆσον, ὁ Μάγνος Κάρολος ὑπενώσεν τὰ εὐώσῃ τὸν Ὠκεανὸν μετὰ τὸν Πόντον, διὰ τῶν ποταμῶν καὶ τὰ παραπλήσια, ὡς ἐν ἄλλοις ἔξεσι τῶ θέλοντι ἰδεῖν.

9. Ἀκρωτήριον, ὅπερ καὶ Ἄκρα λέγεται, εἶναι εἷς μέρος Ὀρεικὸν τῆς Γῆς, τὸ ὁποῖον ἐκτείνεται ἐκ ὀλίγον ἔξω τῆ ἄλλων μερῶν αὐτῆς, εὐδὸν τῆς θαλάσσης· ὄθου καὶ πόρρωθεν θεωρητὸν γίνεται· ὅ,τι λογῆς εἶναι τὸ Ἀκρωτήριον, ἥτοι ὁ Κάβος τῆς καλῆς Ἐλπίδος, εἰς τὴν ἔξωθεν ἰσθμὸν Αἰθιοπίαν, καὶ ἄλλα· Ὅμοίως παραθαλάσσια εἶναι, Ἀκταὶ, Ἠόνες, Κρημνοὶ, Ἀπορρώγες, καὶ τὰ ἔξῃς. Σημειώσεως ἄξια παρὰ ταῦτα εἶναι, αἱ Ἰφθαλοὶ πέτραι, κοινῶς λεγόμεναί τε Ξέραι· αὐταὶ λέγονται καὶ Ἐρμαι· αἱ Σύρταις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ψόφῃ σκόπελα, συλλεγόμενα ἐκ πυλῆ, ἢ ἄμμου, καὶ ἐσκεπασμένα ὑπὸ τῆ ὕδατος, αἱ τινες πάλιν διαλύονται.

10. Σύρταις δύο εἰσὶ κατ' ἀνωνομασίαν ἐν τῇ Λιβύῃ, μείζων, καὶ ἐλάσσων· καὶ ἡ μὲν μείζων εἶναι Κόλπος μέγας τῆς Ἀφρικῆς θαλάσσης, ὁρῶμενος ἀμέσως εἰς τὴν Βερενίκην, πόλιν τῆς Κυρηναϊκῆς Ἐπαρχίας, πρὸς ἀνατολὴν, καὶ εἰς τὴν Λέπτιν τὴν μεγάλην, ἢ τὴν Τείπολιν πρὸς δυσμᾶς· ὁ Κύκλος ταύτης γυρίζει Μίλια 625, κατὰ τὸν Πλίνιον, ἢ 400. κατ' ἄλλους, καὶ εὐδὸν λιμένας εἶναι εἰς αὐτὸν τὸν Κόλπον, λέγεται κοινῶς ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν

ταλῶν Κόλφο δὲ Σίδρα, ὑπὸ τῶν Γάλλων Λὲ Σείκες δὲ Βαρβαίε, ὑπὸ τῶν Ἰαπωνῶν Βάξος δὲ Βαρβαίε. ἀκόμι λέγεται Κόλφο δι' Σολόχο, καὶ Κόλφο δι' Πάλο. ἢ δὲ ἐλάσων, Κόλφος μικρότερος εἶναι τῆς Μεσογείας θαλάσσης, εἰς τὸ παραθαλάσιον τῆς Ἀφρικῆς, μεταξύ τῆς Τειπόλεως, καὶ τῆς Βιζακινῆς καὶ Ἐπαρχιῶν ἐκτεινόμενος, πῶ ὁποῖα ὁ περίπλευς εἶναι Μιλίων 300, ἢ κατ' ἄλλας 190, καλεῖται κοινῶς Κόλφο δὲ Κάπες, ἢ τοι Κάψος Κόλπος, εἶναι πηλώδεις, γίνονται καὶ ἀμπώτες εἰς αὐτὰς. ὁμοίως καὶ εἰς τὸν Ὠκεανὸν εἶναι τόποι, εἰς τὰς ὁποῖας κατασύρονται οἱ πλέοντες καὶ ἀπόλλυνται· εἶναι καὶ ἄλλοι τόποι εἰς τὴν θάλασσαν λαπαῶδεις, βάθος πολὺ ἔχοντες, καὶ μόγις ἐσκεπασμένοι ὑπὸ τῆς ὕδατος, κινδυνώδεις εἰς τὰς πλέοντας.

11. Εὐειπος λέγεται πολλαχῶς, πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐκεῖνος ὁ Τόπος, ὅπῃ ἔχει Σκόπελα, καὶ Ἄντρα, εἰς τὰ ὁποῖα εἰσερχόμενον καὶ ἐξερχόμενον τὸ ὕδωρ, παραχρῆμα μεγάλῃ ἐμποιεῖ καὶ ἦχον, ὁ ὁποῖος τόπος εἶναι κινδυνώδης εἰς τὰς ναύτας, ὡσαύτ' εἰπῶμεν τὸ ἀναμεταξὺ τῆς Σικελίας καὶ Καλαβρίας, ἢ Σκύλα καὶ Χάρυβδεις, ἢ τὸ μεταξὺ τῆς Εὐβοίας Νήσου καὶ τῆς Βοιωτίας, ἢ τῆς Ἀχάλης, τὸ ὁποῖον ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν Στρέτο δι' Νεγροπάντε λέγεται, ἀπέχει τῶν Θερμοπυλῶν κατὰ τὸν Στράβωνα 530. στάδια· τὰς τὸ ὕδωρ κατὰ τὸν Πλίνιον, καὶ ἄλλας, ἐπτάκις τῆς ἡμερονοκτίας τρέπεται ἀμαιβαδόν, ἐν παντὶ καιρῷ, ἀφ' ἧς καὶ Παροιμία ἐπεκράτησεν ἐπὶ τῶν ἀσαθῶν ἀνθρώπων καὶ μεταβλητῶν, οἷον Εὐειπος ἀνθρώπος· καὶ Εὐείπιος ἀνθρώπος, ὁ μεταβλητὸς· λαμβάνεται δὲ αὕτη ἢ Εὐειπος τανυῦ ἀπὸ τῆς Εὐβοίας Νήσου, ἐν δὲ τῇ Βιβλίῳ τῶν Σουόδων, ἀπὸ τῆς Χαλκίδος Πόλεως. Εὐειπος ἀκόμι λέγεται καὶ ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὅπῃ εἶναι μεταξύ δύο Γαιῶν, καὶ ἔχει ὀλίγα ὕδατα, καὶ τὰ λοιπὰ.

12. Πάλιν ἢ Γῆ θεωρημένη κατὰ τὴν αὐτῆς Ἐπιφάνειαν, δευρὸν ἔχει τὰ ἑαυτῆς μέρη ὅξισα ἀφισάμενα τῆς Κούτρης,

τρα, ἐκ τῶ ὁποῖα συμβαίνει ν' ἀποτελῶνται διάφορα μέρη αὐτῆς· οἷον Ἐπίπεδα, Λόφοι, Βυνά, Ὀρη, καὶ τὰ ἑξῆς.

13. Ἐπίπεδα, ἢ Κάμποι, εἶναι τόποι τῆς Γῆς, οὕτως ἀφιστάμενοι τῶ Κέντρῳ ἢ τὰ Χθαμαλά μέρη τῆς Γῆς. Λόφοι εἶναι τόποι πλέον ὑψηλότεροι τῶν Ἐπιπέδων τῶ Ὀρίζοντος. Βυνοί, ἢ Βυνά εἶναι τὰ πλέον ὑψηλότερα τῶν Λόφων, ὡσαύτ' τὰ Ὀρη εἶναι πολλῶ ὑψηλότερα τῶν Βυνῶν, τὰ ὁποῖα Ὀρη ἀνίσως καὶ συνεχῶνται κατὰ σειράν, αἱ κορυφαὶ αὐτῶν, Ζυγὸς καλεῖται, καθὼς ὁ Ταῦρος εἰς τὴν Ἀσίαν, αἱ Ἀλπεις εἰς τὴν Γαλίαν, ἢ Πίνδος μεταξύ τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἡπείρου, τῆς Θετταλίας, καὶ Αἰτωλίας, καὶ τὰ λοιπὰ ταῦτα εἶναι σκληρὰ καὶ πετρώδη. (α)

14. Κοιλιάδες, καὶ Φάραγγες εἶναι Κόλποι τῆς Γῆς ὑπὸ Βυνῶν, ἢ Ὀρῶν περιεχόμενοι, καὶ αἱ μὲν Κοιλιάδες ἐργάζονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, αἱ δὲ ἄλλαι. Νάπαι, καὶ Δρυμῶνες λέγονται, ὅσα εἶναι ἀνάπη (β) γέμοντα δένδρων· ὁμοίως Σπήλαια, Ἀντρα, καὶ Χάσματα, εἶναι τόποι ἔρημοι μεταξύ λίθων, καὶ τῆς Γῆς· εἰς τὰ ὁποῖα οἱ ἄνθρωποι δύνανται νὰ κατοικήσιν, ὡσάν οἱ Αἰγύπτιοι Ἀσκηταί, οἱ ὁποῖοι ἀσκητικῶς ἐζῆσαν τὸν κατεσκευασμένον βίον, εἰς Σπήλαια, καὶ Ἀντρα, καὶ εἰς τὰς Ὀπάς τῆς Θηβαΐδος· καὶ ταῦτα μὲν εἶναι κατεσκευασμένα ὑπὸ τῆς φύσεως.

15. Τεχνητὰ δὲ εἰς τὴν Γῆν εἶναι, Πόλις, ἢ ὁποῖα σημαίνει δύο, τὸν τόπον, καὶ τὰς κατοικῶντας, ἢτοι τὰ κτίσματα, καὶ τὸ πλῆθος· οἱ Παλαιοὶ ἐσωλήθιζον νὰ λέγουσι Πόλιν, τὸ πλῆθος, οὕτως ταύτην τοιῶς δὲ. Πόλις ἐστὶ σύστημα ἰδρυμένον, καὶ κατὰ νόμον διοικεμένον· τὸ δὲ Τεῖχος Ἄστυ ἐκάλουν. Οἱ δὲ Λατίνοι Πύλιν λέγουσιν,

(α) Ἐπίπεδα ὅμη ἐτι λέγονται ἰκάνη καὶ βυνά αἱ ὁποῖα ἐμπεριέχουσιν ὕλας καυστικὰς καὶ διαφώδεις. αὐτῶν αἱ κορυφαὶ αἱ ὁποῖα κατὰ κερὰς ῥίπασιν ἐξω αἱς φλόγαις Κρατῆρες λέγονται.

(β) ἀνάπη ἔστ' ἀνάπη, ὃ ἐστὶν, ἀνεφορικὰ καὶ κατηφορικὰ.

σιν, ἐκείνῳ ὅπως εἶναι τετιμημένη μετ' Ἐπίσκοπον ἢ Πόλις διαιρεῖται, εἰς Ναὺς, Ἱερά, Τεμένη, ἐν οἷς τιμῶνται τὰ θεῖα, εἰς Οἴκους, οἱ ὅποιοι λέγονται καὶ Οἰκήματα, καὶ Κελία, καὶ Δώματα, καὶ Θάλαμοι, καὶ Κοιτῶνες. τὸ Οἶκος τὸ μὲν λέγεται Πασάς, καὶ Νυμφεῖον, τὸ δὲ Δόμος, τὸ δὲ Πρόδομος, καὶ ἄλλως Αἶθυσσα· εἶτα Αὐλή, καὶ Ὀρκειον. Εἰς Βελούπεια, εἰς Ἀγοράς, εἰς Διόδους, Τειόδους, εἰς Νοσοκομεῖα, Ἱατροεῖα, Μουσεία, Σχολεῖα, καὶ τὰ ἑξῆς. Τῶν δὲ Πόλεων, ἄλλαι μὲν Μεσόγειοι καλεῖνται, ὅσαι πόρρω τῆς θαλάσσης κεῖνται, ἄλλαι δὲ Παραθαλάσσιαι, ὅσαι εἶναι πλησίον τῆς θαλάσσης, τὰς ὁποίας ἤρξαντο οἱ ἀνθρώποι κτίζειν πολὺ ὕψερον ἰσὺς τῆς κατακλυσμῆς, κατὰ τὸν Πλάτωνα, ὅστις εἰκάζει μετὰ τῆς κατακλυσμῆς, τρία εἶδη Πολιτείας συνίστασθαι, πρῶτον τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκρωρείας ἀπλῆν τε, καὶ ἄγριον, δευτέρου τὰ ὕδατα ἐπιπολάζοντα ἀκμῶν ἐν τοῖς πεδίοις. β'. δὲ τὸ ἐν ταῖς Ὑπωρείαις, θαρρύντων ἤδη κατὰ μικρὸν, ἅτε δὴ καὶ τῶν πεδίων ἀρχομένων ἀναφύχεσθαι· τρίτον εἶδος τὸ ἐν τοῖς πεδίοις· ὕστατον δὲ πάντων, τὸ ἐν τῇ Παραλίᾳ, καὶ ἐν ταῖς Νήσοις, λελυμένη πάντος τῆς τοιαύτης φόβου. (ἐκ τῆς τῆς Στράβωνος.) Αἱ μικραὶ τετειχισμέναι πόλεις, Πολύχνια ὀνομάζονται, αἱ ἀτείχιστοι μικραὶ πόλεις, Κομποπόλεις καλεῖνται· τὰ εἰς φύλαξιν κτιζόμενα μικρὰ Τείχη, Φρέγια λέγονται, Ἐπιτειχίσματα, Προβολαὶ, καὶ Ἐρύματα, καὶ ὑπὸ τῆς Ἱταλῶν Κασέλλια. μετὰ τὰ ὅποια πολλάκις ἐνοῦνται καὶ αἱ Ἀκροπόλεις.

16. Πρὸς τέτοις ἰστέον, ὅτι κατὰ τὴν Γερμανικὴν φωνῶν, τὸ Βέργ, τὴν Πόλιν σημαίνει, κατὰ δὲ τὴν τῆς Ἀγγλων, τὸ Κέσρε· καθὼς τὸ πάλαι κατὰ τὴν τῶν Θρακῶν, τὸ Βεῖα, οἷον Σηλυβεία, τὸ Σήλυος ἢ πόλις, Πολυβοβεία, τὸ Πόλτυος ἢ πόλις, ἥτις ἐστὶν ἢ Αἶνος, καὶ τὰ ἑξῆς. Στράβ. καὶ Σειδάς. Καὶ πάλιν, Βέργ σημαίνει Ὀρος. Αὔα, ἢ Ἄου, σημαίνει ἕκτον παρακείμενον εἰς

Κοιλάδα, ἢ εἰς Νομίω, οἷον Βραδεβέργ, Οὔπεμβέργ, Σκιταύα, Λινδάα, καὶ τὰ ἐξῆς. Κώμη εἶναι Συνοικία ἀνθρώπων ἀτείχιτος. Πραιτώριον εἶναι τόπος, ἢ οἰκοδόμημα, εἰς τὸ ὁποῖον συλλάγεται ὁ λαὸς πρὸς ἀκρόασιν, ἢ ἄλλο τι τῷ Ἡγεμόνος. Ἐπάλξεις, Πύργοι, καὶ Πυργοβάρεις καὶ Προμαχεῶνες, οἱ ὀχυρώτατοι, καὶ σερρώτατοι τῶν Πύργων, καὶ τείχη ἀκόμη σερρά, καὶ εἴτι ἄλλο πρὸς τέτοις εἶναι.

17. Ἐμπόριον εἶναι ἡ Πόλις ἐκείνη, εἰς τῷ ὁποίῳ συναγόνται ἐκ διαφόρων ἔθνων, καὶ πόλεων, καὶ τόπων ἀνθρώποι, διὰ τὰ κάμωσι ππραγματείας διαφορῆς. Εἶναι ἀκόμη καὶ ἄλλοι τόποι διωρισμένοι, καὶ κατεσκαδασμένοι διὰ τὰ γίνεται εἰς αὐτὰς ἀπαξ τῷ ἔτις, σύναξις ἀνθρώπων, ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων τόπων, καὶ ππραγματεῖαι διάφοροι, τὰς ὁποῖας τόπους Πανηγύρεις κοινῶς καλεῖται. Κολώνια, Πόλις ἦτον εἰς τῷ ὁποίῳ οἱ Ῥωμαῖοι τὰς ἑαυτῶν Πολίτας ἐπεμπον, διὰ τὰ κατοικήσαν ἐκεῖ· οἱ δὲ Ἕλληνές Ἀποικίας ταύτας καλεῖται.

18. Βασίλειον, ἢ μόνον ἢ ἔξισία λέγεται, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ὅλος ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὅπῃ ὑπὸ τῷ Βασιλέως οὐρίζεται. Ἐπαρχία, εἶναι μέρος τῆς Γῆς, ὑπὸ ἐνός Ἐπαρχε, εἴτ' ἐν Ἡγεμόνος διοικύμενον. Ἡ Σατραπία εἶναι Περσικὴ φωνή, καὶ σημαίνει Ἐπαρχία ὡσπερ καὶ ὁ Νομὸς παρὰ τοῖς Αἰγυπτίοις δὲ σημαίνει ἄλλο, παρὰ Ἐπαρχίαν· ἐλέγετο δὲ Νομὸς ὡσαύτ' ὅπῃ κάθε μία Ἐπαρχία τῆς Αἰγύπτου, εἶχε ἴδιον νόμον. Διοίκησις λαμβάνεται ὑπὸ τῶν μεταγρεσέρων Γεωγράφων, ὅλη ἐκείνη ἡ Ἐπαρχία, ὅπῃ διοικεῖται πνευματικῶς ὑπὸ ἐνός Ἀρχιερέως. Χώρα λαμβάνεται ὑπὸ τῶν Γεωγράφων ἀπὸ μίας Ἐπαρχίας μεγάλης, κοινῶς δὲ ἡ Πόλις λέγεται, καὶ ἡ Κώμη. Χωρίαν σμικρὰ Κώμη καὶ τόπος. Περιοχή, εἴτ' ἐν Ἀγρὸς τῆς Πόλεως, τὸ ὁποῖον Τερρίτωριον ὑπὸ τῶν Λατίνων λέγεται, σημαίνει ὅλον ἐκεῖνον τὸν τόπον, ὅπῃ περιέχεται ἀνάμιστα εἰς τὰ σύνορα κάθε μίας Πόλεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ, ΙΓ'.

Περὶ τῶν διαφόρων Μερῶν τῆς Θαλάσσης.

1. ΜΕ' ὅλον ὅπερ ἡ Θάλασσα εἶναι εἷς Στοιχεῖον ἁμιομερές καὶ ἀπλόστατον, καὶ δεῦρ σημαίνει τὸ ὄνομα αὐτῆς ἄλλο, καθότι λαμβανόμενον, παρὰ τὴν συνάξιν τῶν Ἰδάτων, κατὰ τὸν λόγον, ὅπερ εἶπεν ὁ Θεός: Συναχθήτω τὸ ὕδωρ, καὶ ὄφθῆτω ἡ ξηρὰ· ἀλλὰ κατὰ τὴν διάφορον θέσιν, καὶ τὰ γήματα ὅπερ ὀνομαζομένη μετὰ τὴν Γῆν, λαμβάνει καὶ διαφορὰς ὀνομασίας. Αὕτη πρῶτον διαμερίζεται εἰς Ἐξωτερικὴν καὶ Ἐσωτερικὴν. καὶ Ἐξωτερικὴ Θάλασσα ἰδίως λέγεται ὁ Ωκεανός, ὁ ὁποῖος περιζώνουσι τὴν Γῆν κύκλωθεν· διαμερίζεται ἕως ὑπὸ πάντων, εἰς τέσσαρα μέρη, εἰς Ἐῶν, ἢτοι Ἀνατολικόν, ἢτοι τῆς Ἰνδίας ἢ τῆς Κίνας· εἰς Δυτικόν ἢτοι Ἀτλαντικόν· εἰς Βόρειον, ἢτοι Σκυθικόν· καὶ εἰς Μεσημβρινόν ἢτοι Αἰθιοπικόν. Κατὰ δὲ τὸν νέον Κόσμον, τὸν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων ὀνομαζόμενα, διαμερίζεται διχῶς ὁ περὶ αὐτὸν, ἢτοι τὴν Ἀμερικὴν Ωκεανός, εἰς Βόρειον τὸ πρὸς Βορρῶν, καὶ Ἀνατολικὴν γένον· καὶ εἰς Μεσημβρινόν, ἢτοι Γαληνικόν, τὸ πρὸς Μεσημβρείαν καὶ Δύσιν τῆς Ἀμερικῆς κλίνον, καὶ κατὰ τὰς διαφορὰς Ἐπαρχίας, ὅπερ ποτίζει, διάφορα ὀνόματα ἔλαβεν, ὡς ἐφεξῆς ρηθήσεται.

2. Ἡ δὲ Ἐσωτερικὴ ἢτις καὶ Μεσόγειος λέγεται, εἰς πολλὰ μέρη διαμερίζεται, οἷον εἶπεῖν, εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, εἰς τὸ Αἰγύπτιον, εἰς τὸ Ἀφρικόν, εἰς τὸ Ἀσιατικόν, καὶ τὰ ἐξῆς· ἀλλὰ πρὸ τῶν πρὸ τούτων πρέπει νὰ ἰξοδωρῶμεν, ὅτι τῆς Θαλάσσης πολλὰ ὀνόματα λέγονται, οἷον Πόντος, Πέλαγος, Ἀρχιπέλαγος, Πορθμός, Κόλπος, Λιμὴν, Ὀρμος, καὶ τὰ ἐξῆς· περὶ τῶν ὁποίων ἐφεξῆς διωρισμένως λέγομεν.

3. Πόντος εἶναι μία μεγάλη Θάλασσα, περιζωσμένη

χεδὸν ὅλη, πλεὺ τῆ Πορθμῆ, ὑπὸ τῆς Γῆς, ὡσάν να εἰπέμεν, ἡ Μεσόγειος Θάλασσα, ὁ Εὐξείνος Πόντος, ὅς τις καὶ κατ' ἐξοχὴν Πόντος καλεῖται, καὶ διαιρεῖται εἰς Γαλατικὸν, τὸν τὴν Παφλαγονίαν ποτίζοντα, Πολεμωνιακὸν, ὁ ὁποῖος βρέχει τὸ μέρος τῆς Καππαδοκίας, τὸ μετὰ τὴν Θεμισκυραν, κληθεῖς ἄπὸ τῆ Πολεμωνίης τῆς Πόλεως, Καππαδοκίαν, ὅς τις κτυπᾷ τὴν λοιπὴν παραθαλασσίαν τῆς Καππαδοκίας, εἰς τὸ ὁποῖον μέρος εἶναι ἡ Κερασῶς, καὶ ἡ Τραπεζῶς, αἱ Πόλεις· αὗται δὲ αἱ Ἐπαρχίαι ὑπὸ τῆ Ἰεσινιανῆ, Ἐλευόποντος καλεῖται· ἀλλὰ περὶ τῆς καὶ ἐν ὑσέροις.

Πέλαγος σημαίνει Θάλασσαν εὐρύχωρον, χωρὶς να ἔχη ἐν ἑαυτῇ καμίαν Νῆσον, ἡ Σκόπελον.

Ἀρχιπέλαγος, ἡ κοινώτερον Ἀρτζιπέλαγο, σημαίνει Θάλασσαν εὐρύχωρον, ἔχουσαν ἐν ἑαυτῇ πολλὰς Νήσους, καὶ Σκόπελα· ὡσάν τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, τὸ Ἰνδικόν, τὸ Εἴωον, καὶ τὰ λοιπὰ.

Πορθμὸς, τὸν ὁποῖον Στρέττο Ἰταλικῶς καλεῖσιν, εἶναι ἐνα σπονδόν μόριον τῆς Θαλάσσης, ἀνάμεσα εἰς δύο Στερεάς, ὅτι λογῆς εἶναι ὁ Ἡράκλειος Πορθμὸς, ὁ ὁποῖος καὶ Γαδειραῖον σῶμα λέγεται, ἢτοι τὸ Στρέττο τῆς Γιβιλτέρρας, ἀναμεταξὺ τῆς Μαυρητανίας, καὶ Ἰσπανίας. ὁ Φάρος τῆς Μεσσηνίας, ἀναμεταξὺ τῆς Σικελίας, καὶ Καλαβρίας· τὸ Στρέττο τῆς Καλλιπόλεως, ἀναμεταξὺ τῆς Σησῆ καὶ Ἀβύδος, καὶ τὰ λοιπὰ.

4. Πορθμοὶ κατ' ἐξοχὴν ὑπὸ τῶν Γεωγράφων ἐπαιθμῆνται δεκαπέντε, τῶν ὁποῖων ἐξαίρετοι εἶναι ἕξ· πρῶτος εἶναι ὁ Μαγελλαδικὸς Πορθμὸς, κληθεῖς ἄπὸ τῆ Φερδινάνδου Μαγελλαῶν καὶ Λασιτανῆ, ὁ ὁποῖος τὸν κῆρον ἐν ἔτει 1519, ὑσέρον ἀφ' ἧ ἐπλόσε μῆνας 14, πεμφθεῖς ἐκεῖσε ὑπὸ τῆ ἐ. Καρόλου, ἄπὸ τῆς Ἰσθάλεως Πόλεως ὀρμήσας τῇ δεκάτῃ τῆς Αὐγέστου μηνός· τῆς τῆ Πορθμῆ τὸ μήκος εἶναι Μιλίων 110, τὸ πλάτος ἀλλῆ δύο Μιλίων,

λίαν, ἀλλ᾽ εὐὸς Μιλίαν, καὶ εἰς ἄλλον τόπον εὐὸς τετραπμορίας· αὐτὸς εὐώνει τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν μετὰ τὸν Γαλιτικόν· τὸ Πλάτος αὐτῆς, ἢτοι ἡ ὑπόστασις ἀπὸ τῆς Ἰσημεριῆς, εἶναι Μοιρῶν 52. Λεπτῶν 30. ἔχει πρὸς Βορρῆαν τὴν Χίκαν Ἐπαρχίαν τῆς Νοτίης Ἀμερικῆς, πρὸς Μεσημβρίαν τὰς Νήσους τῆς Μαγελλανικῆς Γῆς, καὶ τὴν Γλυὸν Δελφινέαν. Ἐπλάσσει αὐτὸν τὸν Πορθμὸν ἔρηθεις Φερδικανδός, ἐν διαστήματι ἡμερῶν 22, καὶ ὀλίγον ὑπερὸν ἐφοροδόθη ὑπὸ τῆς Βαρβαρίων εἰς τὸν πόλεμον τὸν ἐν τῇ Μασσαῖ, ἢ Ματθαῖ Νήσῳ γεγονότα· διάδοχος αὐτῆς ἐγένετο εἰς τὴν αὐτὴν ὑπηρεσίαν Ἰάκωβος ὁ Σερράνος, ὃς τις ἀσεβῶς ἐφοροδόθη εἰς τὸν Βασιλίσκον τῆς Σεβάθ Νήσου, καὶ κατ' ἐξουσίαν τρόπον ἐδουλήθη νὰ ἐλευθερωθῆ ὑπὸ πᾶν αὐτῆς σωτρώφῳ. Μετὰ τῆτον ὁδηγὸς τῆς αὐτῆς πλῆς ἐκλέχθη, ὁ Σεβαστιανὸς δὲ Καύο, ὁ ὁποῖος ἐτελείωσεν ἐπὶ τὸ ταξίδι, ἢτοι τὸν περίπλυν ὅλη τῆ Κόσμη, καὶ τὸ Καραάβι, εἰς τὸ ὁποῖον αὐτὸς ἦτον, ὠνομάζετο Βικτώρια, ἢτοι Νίκη, τὸ ἔφερεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, μετὰ τὸ πλοῦσιμον, ὅπῃ ἔκαμιν εἰς διάστημα τετῶν ἐτῶν, καὶ μινὸς εὐὸς, καταμετρήσας ὅλην τὴν Οἰκουμενίαν· καὶ ἔτος ἐσάθη ἂ ἀ. περίπλυν ὅλη τῆ Κόσμη. Τὸν αὐτὸν περίπλυν ἀπέπλημψαν ὑπερὸν καὶ ἄλλοι τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀποτελέσων, οἷον Φραγκίσκος Δράκας ὁ Ἄγγλος. Θωμᾶς Κανδιόχ ὁ Ἄγγλος. Ὀλιβιέρ δὲ Νόρδ. Σεβάλδος Ἀβέρδ, Γεώργιος Σπιλβέργ. Ἰάκωβος Λε Μάϊρε, καὶ τὰ λοιπὰ.

5. β. Πορθμὸς εἶναι ὁ Γαδειτανός, ὃς τις καὶ Ἡράκλειος λέγεται, καὶ κοινῶς Στρέιττο δι Γιβραλτῆρ, διὰ τῆς ὁποῖης εὐεται ἡ Μεσόγειος Θάλασσα μετὰ τὸν Ὠκεανόν· τὸ Μῆκος αὐτῆς εἶναι Μιλίων 15, τὸ Πλάτος Μιλίων 5, κατὰ τὸν Πλίσιον.

6. γ. Πορθμὸς εἶναι ὁ Δανικὸς, μεταξὺ τῆς Δανίας, τῆς Ζεελανδίας, καὶ τῆς Σκανδίας· δι' αὐτῆς ὁ Ὠκεανὸς εὐεται μετὰ τὴν Βαλτικὴν Θάλασσαν· καλεῖται ὑπὸ πᾶν

πλεόντων δὲρ Σενδ , τὸ Πλάτος αὐτοῦ εἶναι ἡμίσειος Μιλίας· με' αὐτὸν εὐσταί κ' ἄλλος μεταξύ τῶν Νήσων τῆς Ζεελανδίας, τῆς Φιονίας, ἢτοι τῆς Φενου, κ' τῆς Ἰατίας, κ' με' ἐτῶτον πάλιν σιυέχεται κ' ἄλλος.

7. δ'. Πορθμός εἶναι ὁ Ἐλλάσσοντος, μεταξύ τῆς Σή-
 στα (τῆς ἀκκῆς με' τὸν ἔρωτα τῆ Λευδρα) κ' Ἀβύδα·
 τῆ ὁποίῃ τὸ Πλάτος εἶναι Σταδίων ἑπτὰ, δι' ἔ χωρίζε-
 ται ἡ Εὐρώπη τῆς Ἀσίας. Ὀνομάθη Ἐλλάσσοντος ὑπὸ
 τῆς Ἑλλης τῆς Θυγατρὸς τῆ Ἀθάμαντος, ὁ ὁποῖος Ἀ-
 θάμας ἦτον υἱὸς τῆ Αἰόλα τῆ Ἑλληνοσ, κ' Βασιλεὺς τῶν
 Θηβῶν, κ' γήμας τῆ Ἰνώ, τῆ Ἐυγατέρα τῆ Κάδμω,
 ἔκαμε με' αὐτῆ δύο παῖδας τὸν Κλέαρχον, τὸν ὁποῖον
 κ' Λέαρχον καλεῖσι, κ' Παλαίμονα τὸν κ' Μελικέρτῆ,
 ἀλλὰ κατὰ τὸ ἀπόσαγμα τῆς Ἡρας, διώξας αὐτῆ τῆ
 Ἰνώ, ἐπῆρσεν εἰς γυναῖκα τῆ Νεφέλλω Θεᾶ· με' τῆ
 ὁποῖαν ἐγέννησε δύο παῖδας, τὸν Φρύξον, κ' τῆ Ἑλ-
 λῶ· ὑπερον ἀφείσ αὐτῆ τῆ Θεᾶ ἐμίγη με' ἄλλῶ θνη-
 τῆ γυναῖκα, ἢτοι με' τῆ Ἰνώ, ἡ δὲ Νεφέλλη ζηλωτυ-
 πήσασα, ἀπέπη εἰς τὸν Οὐρανόν, κ' εἰς ἐκδίκησιν, κο-
 λάζει τὸν τῶπον, ὅπῃ ὤρῃσεν ὁ Ἀθάμας, με' ἀναβρο-
 χίαν, τὸ ὁποῖον βλέπωντας ὁ Ἀθάμας πέμπει Θεωροὺς
 εἰς τὸν Ἀπόλλωνα, νὰ ἐρωτήσεν περὶ τῆ αὐχμῆ, τῆς ὁ-
 ποῖης Θεωροὺς καταπέειθη ἡ γυνὴ αὐτῆ Ἰνώ με' δῶρα,
 νὰ εἰπῆν εἰς τὸν Ἀθάμαντα, ὅτι εἰπεν ἡ Πυθία, δεῦ
 θέλει παύσει ὁ αὐχμὸς, ἀίσιως κ' δεῦ θυσιάση τῆς παῖ-
 δας τῆς Νεφέλλης, τὸ ὁποῖον ἀκῆσας ὁ Ἀθάμας κράζει
 τῆς παῖδας ἐκ τῆ ποιμνίων, ἀλλ' εἶσας Κεῖος, χησάμε-
 νος ἀθροπίνῃ φωνῆ, λέγει εἰς τὸν Φρύξον, κ' εἰς τῆ
 Ἑλλῶ τὰ περὶ τῆς αὐτῶν σφαγῆς. φυγόντων ἐν τῆτων
 ἐκ τῆς ὀργῆς τῆ Πατρὸς, κ' τῆς διαβολῆς τῆς Μητρῶς,
 ὁμῆ με' τὸν Κεῖον, ἡ με' Ἑλλη ἐπεσεν ἐκ τῆ Κεῖα, ἐ-
 κεί ὅπῃ ἀπέρνα τὸν ἐν Ἀβύδω Πορθμόν κ' ἐπνίγη· κ'
 ἀπ' αὐτῆς ὁ Πορθμὸς ἐτος ἐκλήθη Ἐλλάσσοντος· ἡ δὲ
 Φρύ-

Φρυξός ἐποχόμενος τῷ Κελῶ εἰς τὴν γῆν τῶν Κόλχων διασώζεται, καὶ κεῖ θυσιάζει τὸν Κελὸν εἰς τὸν Ἄρλιον, ἢ εἰς τὸν Ἑρμῆν, ὁ ὁποῖος Κελὸς γέγονε Χρυσόμαλλος ὑπὸ τῶν Θεῶν. Ἀπὸ τῆς Ἑλλησπόντου ἐκλήθη ὁ Ἑλλησποντιακὸς Πελάγος, καὶ ἡ Ἑλλησποντιακὴ Σιβύλλα.

8. Μεταξὺ τῆς Ἑλλησπόντου, καὶ τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου, εἶναι ἡ Προποντίς, κληθεῖσα ἔτι, ὡσαύτῃ εἶναι ἀπὸ τῆς Πόντου, μικρὸς Πόντος, ἐκτείνεται κατὰ τὸ μῆκος ἀπὸ Ἀνατολῶν ἐπὶ Δυσμὰς Μίλια 140, καὶ κατὰ τὸ πλάτος ἀπὸ Βορέως ἐπὶ Μεσημβρίαν Μίλια 60, Μέρη ταύτης εἶναι ὁ Ἀσακηνὸς Κόλπος, ὁ Κῖος Κόλπος, καλεῖται ἀπὸ προσέτι καὶ Πέλαγος Βεβρύκιον, κατὰ τὸν Τζέτζιν, Πέλαγος Θράκιον κατὰ τὸν Ἀντίγονον, καὶ κοινῶς Θάλασσα τῆς Μαρμαρᾶς.

9. ε. Πορθμὸς εἶναι ὁ Θρακικὸς Βόσπορος, ὠνομάθη Βόσπορος οἶονεὶ πόρος τῆς Βοός· διότι οἱ Παλαιοὶ πάντας τὰς γενὰς Πορθμῆς, Βοσπόρης ἐκάλεσαν, ὡσαύτῃ εἶχαν συνείδειαν, ὅταν ἤθελαν ν' ἀπεράσων, ἐκατασκοῦζον σχεδίας, καὶ ζεύγνυοντες βόας, δι' αὐτῶν εἰς τὸ πέραν διέβαινον· ἢ ὅτι ὠνομάθη κατὰ τὸν Διοῦσιον, ἀπὸ τῆς Ἰούς τῆς θυγατρὸς τῆς Κάδμου, τῆν ὁποῖαν φθονήσασα ἡ Ἥρα, οἶστρον εἰς αὐτὴν ἐπέμψεν, ἣτις ἐλαυνομένη ὡσπερ πόρτις, ἐπέρασε τῆτον τὸν Πορθμὸν. „Τὸ δ' Ἐπι-„ θρηϊκίαι σόμα Βοσπόρης, ὃν πάρος Ἰῶ, Ἥρης ἐνεσίη-„ σιν ἐνήξατο πόρτις ἔσσα,“ ἢ κατ' ἄλλας ἄλλως. τὸ πλάτος αὐτῆς, εἶναι εἰς τὸ ἐνωτέρον μέρος, μεταξὺ τῆς Βυζαντίας καὶ τῆς Εὐρώπης, καὶ τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Χαλκηδόνος, Σταδία 4. ἢτοι μισὸ Μίλιον· τὸ δὲ μῆκος αὐτῆς εἶναι μεταξὺ τῆς Πόντου, καὶ τῆς Προποντίδος· ὠνομάζεται κοινῶς Λαιμός, ὑπὸ τῶν Τέρκων Μπογάζ, ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν Σρέττο δι' Κωνσταντινόπολι· τῆτον τὸν Βόσπορον, ὅταν τὸν ἐγεφύρωσεν ὁ Σάμιος Μανδρακλῆς, ἔλαβεν εἰς χάριν ὑπὸ τῆς Δαρείου χρυσῶν Στέφανον.

10. 5'. Είναι ὁ Σικελικός Πορθμὸς, μεταξύ τῆς Ἰταλίας, καὶ Σικελίας· τὸ μῆκος αὐτῆ εἶναι σχεδὸν Μιλίων 28, τὸ πλάτος Μιλίαι εὐθὺς καὶ ἡμίσεως, καλεῖται ὑπὸ τῆς Ἰταλῶν Κόδα δι' Βόλπε, ἢτοι ὑπὸ τῆς Ἀλώπεκος, καὶ ὅλος ὁ Πορθμὸς: Ἰλ Φάρο δι' Μεσσίνα· οἱ Παλαιοὶ ἐλογίαζον, καὶ μάλιστα ὁ Φυσικὸς Στράτων, κατὰ τὸν Στράβωνα, ὅτι ποτὲ γὰρ ἦτον συνεχὴς ἡ Σικελία μετὰ τὴν Ἰταλίαν, καὶ ὑπὸ Σεισμῶν, καὶ Ποταμῶν γὰρ ἐξεχωρίσθη, ὡσπερ καὶ οἱ λοιποὶ ἄλλοι Πορθμοί· ἀλλὰ πόρρω τῆς ἀληθείας ἔχουσι. Παρὰ τὰς ῥηθείας Πορθμοὺς, μετρῶνται καὶ ἄλλοι ἑπτὰ, οἱ ὅποιοι εἶναι οἷον ὁῦτοι.

11. 5'. Είναι ὁ πλησίον τῆς Μαγελλανικῆς, ὁ ὅποιος ὀνομάζεται Λέ Μάϊρε, μεταξύ τῆς Νοτίας Γῆς, καὶ τῆς Μαγελλανικῶν Νήσων· δι' αὐτῆ εἶναι ἡ ὁδὸς ἐκ τῆς Ἀτλαντικῆς Ὠκεανῆ εἰς τὸν Γαλιπικόν, πολλῶ βραχυτέρα· ἀπέχει τῆς Ἰσημερινῆς Μήρας $53\frac{1}{2}$, ὡσπερ ὁ Μαγελλανικὸς $52\frac{1}{2}$.

ἡ. Είναι ὁ Μανίλας Πορθμὸς, τὰ μέγιστα κινδυνώδης εἰς τὰς πλέοντας, διὰ τὰς πολλὰς Σύρτεις, ὅπῃ ἔχει, ἐκτείνεται ἀπ' Ἀνατολῶν ἐπὶ Δυσμᾶς, καὶ εὐαίνει τὸν Γαλιπικὸν Ὠκεανὸν μετὰ τὸν Ἰνδικόν.

θ'. Πορθμὸς εἶναι ὁ Βεϊγάτζ, διὰ τῆ ὁποῖα εἶναι ἡ ὁδὸς ἐκ τῆς Βορείας Θαλάσσης, εἰς τὸν Ταρταρικόν Ὠκεανόν, ἀλλὰ ὁρᾷ ἀπὸ τῆς, μετὰ τὸ γὰρ παγώγη, παρεμπίπτει μεταξύ τῆς Νέας Ζέμβλας, καὶ τῆς Σαμοιῆδας.

ι. Είναι ὁ Δαυίς Πορθμὸς, μεταξύ τῆς Γροελανδίας, καὶ τῆς Βορείας Ἀμερικῆς, ἀλλ' ἡ ἐξόδος αὐτῆ ἔτι ἐγνωσθῆ, ὡς ἐμὴ ἀμφίβολον, αὐτὸ εἶναι Πορθμὸς, ἢ Κόλπος· τὸν ἐξεύρισεν ὁ Δαυίσσιος ἐν ἔτει 1585, καὶ ἐφεξῆς ἐν ἔτει δυοὶ ματαίως διὰ τὴν ἐξοδὸν αὐτῆ ἐκοπίασεν, καὶ ἀπ' αὐτῆ τῆ ὀνόματος Δαυίς ἐκλήθη· τῆτον τὸν Δαυίσσιον, ἠκολούθησεν ὁ Βαφφίνιας, ὃς τις εὗρε Κόλπον μέγαν, κοινῶς λεγόμενον Βάφφινσ Βαῦ, ἐν ἔτει σχεδὸν

τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἠκολούθησε, καὶ ὁ Οὐδτόνιος, μὲ ὄλον ὁ-
 πα δὲ ἐκλίεντο εἰς τὸ Βόρειον Μῆρος, ὡσπερ ὁ Δαυί-
 σιος, καὶ ὁ Βαφφίνιος ὅθεν καὶ δὲ ἐσφαλεν, ἀλλὰ εἰς τὸ
 Νότιον, καὶ διὰ τὰ Πορθμῆ τὰ παρ' αὐτὰ ὄρεθρότος εἰς Με-
 γάλον Πέλαγος ἐκατέρωθεν, ὥστε ἠλπισε νὰ περιπλοί-
 σῃ τὴν Ἀμερικὴν ἀλλ' οἱ κακοὶ αὐτὰ σιούτροφοι τὸν εὐ-
 γαλαν ἔξω εἰς τὴν Κύμβαν Νῆσον, καὶ τὸν ἀφῆσαν ἀσε-
 βῶς, ἐκεῖ εἰς τὴν Ἐρημον, ἐν ἔτει 1631.

12. Ἰαμέσιος ὁ Ναύαρχος, καὶ Θωμᾶς Ἰάκωβος ἐφα-
 νέρωσαν τὸν Ἰάμεξ Κόλπον, μὲ μερικὰς Νήσους. ὕστερον
 εἰς ἔτατον τὸν Κόλπον, εἰσῆλθε Θωμᾶς ὁ Βαττωνίος, καὶ
 Διμσία ἀρυχωρότατον ἦρε, τὸν ὁποῖον Νέλσον ἐκάλε-
 σε, τὴν δὲ δυτικὴν ἀποχώρησιν τὰ αὐτὰ Κόλπον, κατὰ
 τὴν ἐδικόντε ὄνομα ὠνόμασε τῆς Βέττωνσ Βαῦ, ἦγεν
 Κόλπος τὰ Βαττωνία. ἐλογιάζον ἔτις ὁ Θωμᾶς νὰ εἶναι
 δυνατὸν, ἐκ τῆς τὰ Πορθμῆ, νὰ πηγύῃ εἰς τὰς Σίννας,
 ἀλλ' ἀχαριστηθεῖς εἰς τὰ θαύματα τῆς φύσεως, ἄπερ ἐ-
 κείνας κατέλαβεν, ἀπεχώρησεν, ὀνομάσας ἐκείνῃ τὴν Να-
 τίαν Γῶ, Μισσηβελνὴ Κοιλάδα, καὶ τὰ ἔξῃς.

13. ια'. Πορθμὸς εἶναι ὁ Παγαμύος, μεταξὺ τῆς νέας
 Ζέμβλας, καὶ τῆς Σπιτζβέργας, τὴν ὁποῖαν καὶ Πολικὴν
 Γῶν καλεῖται.

ιβ'. Εἶναι Φορβιχέρσ, δι' ἧς διέρχονται ὑπὸ τὰ Ἀτ-
 λαντικῆ Ὠκεανῆ, εἰς τὸν Κόλπον τῆς Οὐδτόνις ἐκλήθη
 Φορβιχέρσ ὑπὸ Μαρτίνσ Φορβιχέρσ τὰ ὄραντος ἀλλ' ἔ-
 τος Πορθμὸς δὲ εἶναι, ἀλλὰ μόνον μικρὸς Κόλπος καλεῖ-
 ται κοινῶς Φορβιχέρσ Στραῆτ. ιγ'. εἶναι ὁ Ἀνιαν, μεταξὺ
 τῆς Βορείας Ἀμερικῆς, καὶ τῆς Ἀσιατικῆς Ταρταρίας, διὰ
 τὰ ὁποῖα λέγεται νὰ εἶναι καὶ ὁδὸς ὑπὸ τὰ Ταρταρικῆ Ὠ-
 κειανῆ εἰς τὸν Γαληνικόν. ἀλλ' ἀκόμη ἀβέβαιον εἶναι. ιδ'.
 Πορθμὸς μετρεῖται τὰ Περσικῆ Κόλπον, ἀλλὰ καταρη-
 σικῶς λέγεται Πορθμὸς διότι δὲ εἶναι στενωτέρα ἢ εἰσο-
 δος ἢ δι' αὐτὰ, παρὰ ἅπῃ εἶναι αὐτὸς ὁ Κόλπος. ιε'. εἶ-

ται ὁ Κιμμέριος ἢ Κιμμερὸς Βόσπορος, ὁ ὁποῖος εἰ-
σκεται μεταξύ τῆς ἐν Εὐρώπῃ Ταυρικῆς Χερσονήσου, ἢ
τῆς Μαιώτιδος Λίμνης, καὶ τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ Σαρματίας.
ἐκλήθη Κιμμέριος ἀπὸ τῶν Κιμμερίων, Ἐθνος ὅπερ ἐ-
καταίκει εἰς ἐκεῖνα τὰ Μέρη· καλεῖται ἕτος καὶ Στόμα τῆς
Μαιώτιδος Λίμνης, καὶ κοινῶς Βόσπορος, ὑπὸ δὲ τῶν Ἰ-
ταλῶν, Στρέττο δι' Καφά, καὶ Βόκκα τῆς Ἁγίας Ἰωάννης·
ὀλίγον πλατύτερος εἶναι τῆς Θρακικῆς, ὅπερ καὶ Πόλις Βό-
σπορος λεγομένη καίται, Ἀρχιεπισκοπικὴ ποτὲ ἐν τῇ Ταυ-
ρικῇ Χερσονήσῳ. ἀπέχει τῆς Θρακικῆς Βοσπόρου Μίλια
500, ἀπὸ τῆς Στόματος τῆς Ταυρίδος πρὸς Μεσημβρίαν
Μίλια 375. Παρὰ τῆς εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ Πορθμοὶ
πρὸς τὴν μεταξύ τῶν Ἰνδικῶν Νήσων, ὅσον μεταξύ καὶ ἄλλων
Νήσων καὶ Στερεῶν. (α)

14. Λιμνές εἶναι Κόλποι πολλῶν μικρότεροι τῶν κατ'
ἄλλω Κόλπων τῆς Θαλάσσης, οἱ ὁποῖοι ἢ ἐκ Φύσεως
ἔγιναν, ἢ μὲν τῶν Τέχνων τῶν ἀνθρώπων, πρὸς ὑποδοχὴν
τῶν Νηῶν, καὶ ἀταραχίας αὐτῶν. καὶ πάλιν τῶν Λιμνῶν
πολλῶν μικρότεροι εἶναι οἱ Ὀρμοὶ. ἰδίως δὲ Ὀρμος λέ-
γεται, ἐκεῖνος ὁ τόπος, εἰς τὸν ὁποῖον πλησιάζει τὸ Κα-
ράβι, καὶ πιαθεῖ ἔξω. τῶν δὲ Λιμνῶν ἄλλοι λέγονται Βα-
σιλικοὶ, ὅσοι δηλαδὴ δὲν ὑπόκεινται εἰς καυρία Ἄνεμον·
ἄλλοι Ἀλυσωτοὶ, ὅσοι ἔχουσι τῶν εἰσοδῶν εὐρίαν, τῶν ὁ-
ποῖων κλείσει μὲν ἄλυσον. ἄλλες λέγουσι Λιμνάς εἰς
κάθε καιρὸν ἀρμοδίως, καὶ Ἰταλικῶς Πόρτι δι' Ἐντράτα,
ἄλλοι Λιμνές, λέγονται τοῖς Ἰταλοῖς, Πόρτι δι' Μα-
ρέα, καὶ Πόρτι Σβαρράτοι, ὅσοι ἐμποδίζουσι τὸ ἔμβα-
σμα τῶν Καραβιῶν, μὲν τὸ νὰ κλείωνται πολλαῖς ἢ ὑπὸ
τῆς ἄμμης, ἢ ἀπὸ λάσπης, πρὸς τὸν ἀπὸ τῶν Ποτα-
μῶν,

(α) Ὁ ἀξιολογώτατος τῶν λοιπῶν Πορθμῶν εἶναι ὁ πρὸς Βέρριγγ, ὁ-
ς διαχωρίζει τῶν Ἀσίαν ἀπὸ τῶν Ἀμερικῶν, ἕτος ἀνεκαλύφθη
ὑπὸ τοῦ Κίοκ τῶν 1775.

μῶν, καὶ τὰ ἐξῆς. Εἰχυσις, εἴτ' ἐν Ἀνάχυσις τῆς Θαλάσσης, καὶ Λατινικῶς Αἰσθαρίον, εἶναι ἐκεῖνος ὁ τόπος, ὁ ὁποῖος πλημμυρέσης τῆς Θαλάσσης γεμίζει, καὶ κολπύεται, ὡσαύτ' Διμίω, καὶ τὰ λοιπὰ.

15. Εἶναι καὶ ἄλλα Ὑδάτα χωριστὰ τῆς Θαλάσσης, συνηγμένα εἰς τινὰ Μέρη τῆς Γῆς, ὅτι λογιῆς δέρισκονται αἱ Λίμναι, τὰ Ἐλη, αἱ Πηγαί, οἱ Ποταμοί, καὶ τὰ ποιαῦτα, περὶ τῶν ὁποίων διαλαμβάνομεν ἐφεξῆς ὡς ἐν συυτώμῳ. Λίμνη λοιπὸν εἶναι τόπος βαθύς, ἐσκεπασμένος πάντοτε μετ' Ὑδάτα, ἐκεῖ δέρισκόμενα, τὰ ὁποῖα ἐδὲ μίαν ἔχουσι ἐξοδόν, πλὴν ἀνίσως καὶ διέρχεται δι' αὐτῆς Ποταμὸς· συυίσταται δὲ ποτὲ καὶ κατὰ συμβεβηκὸς Λίμνη, ἢ ἐκ τῆς κάποθεν ἀναδόσεως τῶν ὑδάτων, ἢ ἐκ τῆς συυάξεως τῶν Ποταμιαίων καὶ Πηγαίων Ὑδάτων, καὶ ἐκ πολλῶν ὑετῶν καὶ τὰ ἐξῆς. Ἐλος λέγεται ἐκεῖνος ὁ τόπος ὁ κάθυγρος, ἢ ἐκεῖ, ὅπῃ συυάγεται μετρίως τὸν Χειμῶνα τὸ Ὑδωρ, καὶ ἡρεμεῖ εἰς εἷνα τῶνον, ἢ ἀπὸ τὰς Βροχὰς, ἢ ἐκ τῆς Χιόνος, καὶ δὲν εἶναι καθαρόν, ἀλλὰ λασπῶδες, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὸ Θέρος ἐλλείπει· εἶναι καὶ ἄλλοι τόποι, ὅπῃ κατασκόλλάζονται ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, χάριν ὑποδοχῆς Ὑδάτων, ὡσαύτ' εἶπεμεν αἱ Ἰχθυώδεις Λίμναι, ἢτοι Ἰταλικῶς αἱ Πεσκιέραι, αἱ ὁποῖαι γίνονται διὰ τὰ σῶζονται ἐν αὐταῖς οἱ Ἰχθύες. αἱ Δεξαμεναί, ἢτοι αἱ Στέρναις, διὰ τὰ φυλάττωσιν ἐν αὐταῖς τὸ βροχήσιον Ὑδωρ, ὅσοι ὑσερῶνται ἄλλα ποτίμα Ὑδάτος. Φρέατα, διὰ τὰ συυάγεται τὸ Ὑδωρ, ὅπῃ τρέχει διὰ τῶν ὑπογείων Πόρων, καὶ Φλεβῶν τῆς Γῆς. Χανδάκια, τὰ ὁποῖα κάμνουσι διὰ τὰ περιζώνουσι τὰ Κάστρα, καὶ συυαγομένους ἐν αὐτοῖς Ὑδάτος, τὰ ἐμποδίζονται δι' αὐτῶν αἱ καταδρομαὶ τῶν Ἐχθρῶν. Πηγὴ, Κρήνη, Βρύσις, καὶ τὰ ἐξῆς, εἶναι Νερὸ ἀρκετὸν, ὅπῃ τρέχει, ἢ ἀναβρῦει ἐκ τῆς Γῆς. Ποταμὸς, εἶναι Νερὸ πολὺ, τὸ ὁποῖον τρέχει φυσικῶς πάντοτε ἐκ τινος Πηγῆς, ἢ Λίμνης, ἢ καὶ ἐκ διαφόρων

Ῥομῶν συνάγεται, καὶ εἰς τὴν Θάλασσαν τελευταῖον κατέρχεται. Χείμαρος, καὶ Χειμάρρις, εἶναι Ποτάμι, ὅπερ δὲ τρέχει ἀσυνάως, ἀλλὰ μάλιστα τὸν Χειμῶνα, ἢ ὅταν γίνωνται ὄμβροι μεγάλοι, καὶ τρέχει εἰς τὰς χθαρμελωτέρας τόπους, μετὰ μεγάλῳ ὄρμῳ· τὸ δὲ Καλοκαίρι, ἢ εἰς τὴν Ἀνομβρίαν ξηραίνεται. παρὰ ταῦτα, εἶναι Αὐλαξ, Ὀχετός, Ρεῖθρον καὶ τὰ παραπλήσια.

16. Πρὸς τούτοις πρέπει νὰ ἠξιώσωμεν, ὅταν οἱ Γεωγράφοι ὀνομάζωσι Δεξιὸν, ἢ Ἀριστερὸν μέρος τῆς Γῆς, εὐνοῦσι κατὰ τὸ δεξιὸν, καὶ ἀριστερὸν τὸ ἀνθρώπου, ὅπερ νὰ θεωρῆ τὸν Ἀρκτικὸν Πόλον, ὥστε δεξιὸν εἶναι ἢ Ἀνατολή, ἀριστερὸν ἢ Δύσις, τὸ δὲ ὀπίθεν ἢ Μεσημβρία. οἱ Ἀστρονόμοι ἔχουσι τὸ ἐναντίον, ὡς εἴρηται. Δεξιὰ τῶν Ποταμῶν, καὶ Ἀριστερά, ὀνομάζονται κατὰ τὰ δεξιά καὶ ἀριστερά τῶ ἀνθρώπου τὸ θεωρῶντος τὸ νερόν της, καθὼς τρέχει εἰς τὰ κάτω. καὶ τελευταῖον Δεξιὰ καὶ Ἀριστερά τῆς Κόλπων τῆς Θαλάσσης, εἶναι τὰ δεξιά, καὶ ἀριστερά τῶ ἀνθρώπου, ὅπερ νὰ κοιτάζῃ τὴν Θάλασσαν, καὶ νὰ ἔχη πρὸς τὴν Γῆν τὴν ῥάχλην. ὡσαύτῃ νὰ εἰπῶμεν τῆς Ἀδριατικῆς Κόλπης, δεξιὸν μέρος εἶναι ἢ Ἰταλία, καὶ ἀριστερὸν ἢ Δαλματία. καὶ τὰ ἐξῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν , Ι Δ'.

Περὶ διαφόρων Ὀνομασιῶν, καὶ Κόλπων τῆς Ὠκεανῆς.

1. Ἡ Ἐξω καὶ μεγάλη Θάλασσα ἢ ὅποια Ὠκεανὸς καλεῖται, εἰ μόνον τετραχῶς διαιρεῖται, ὡς ἂν εἴρηται, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλας πολλὰς Κόλπας, οἱ ὅποιοι διαφόρως ὀνομάζονται κατὰ τὰς διαφόρας Τόπους, καὶ Ἐπαρχίας, οἷον εἰπεῖν καθὰ ἐξαπλεῖται εἰς τὰ Βόρεια Μέρη, καὶ χωίεται εἰς τὴν Σαρματίαν, μεταξύ τῆς Λαππίας καὶ τῆς Ὀβίας Ποταμῆς, λέγεται Σαρματικὸς· ἀπὸ τῆς Σκυθίας Σκυθικός. ἀπὸ τῆς Ὑπερβορείας μέρος, Ὑπερβόρειος. Εἰς αὐ-